

Slutsats om lägre vinst för kvinnlig vd saknar grund

Dagens Nyheter den 10 mars 2014

Det finns tre grundläggande problem med Företagarnas studie som gör att man inte kan dra några generella slutsatser av det slag som hävdas i debattartikeln: Urvalet är olämpligt för att dra slutsatser om kvinnors beteende på höga positioner i näringslivet, den statistiska metod som används kan inte avgöra orsak och verkan, och fokuseringen på vinstmarginal tar inte hänsyn till storlek på balansräkningen i de bolag som studeras.

Vår första invändning gäller alltså urvalet av företag. Företagarnas pm är baserat på ett urval av över 125.000 bolag i samtliga branscher, såväl statligt som privat ägda, men med en övervägande majoritet av fåmansbolag. Som påpekades redan i gårdagens DN av professor Karin Thornburn är ett sådant urval som att blanda äpplen och päron och omöjliggör de långt dragna slutsatserna. I större företag är ägare och vd olika personer, medan de i fåmansföretag är en och samma person. Enligt aktiebolagslagen har publika bolag som övergripande mål att generera vinst till ägarna. Mindre familjeföretag – där kvinnor oftast återfinns som vd – har inte nödvändigtvis som mål att nå högsta möjliga vinstmarginal under varje givet år, utan brukar i stället prioritera stabilitet och säker tillväxt.

Vår andra invändning gäller svårigheten att slå fast ett orsakssamband med den metod som används. För att uttala sig om huruvida kvinnliga vd:ar beter sig på ett sätt som sänker vinstmarginalen behöver man jämföra företag som är lika på alla punkter förutom vd:s kön. Svårigheterna med detta gör att det inom forskningsvärlden inte finns några säkra slutsatser om orsakssambanden. Har då Företagarna lyckats med något som världsledande forskare inte lyckats med? En granskning av Företagarnas analys visar att så inte är fallet.

I själva verket saknas kontroller även för grundläggande bestämningsfaktorer för ett företags vinstmarginal. Thand Ringqvist hävdar att hänsyn tagits till företagets belåning genom att kontrollera för soliditet. Detta mått blandar dock räntebärande och icke räntebärande skulder, vilket gör att den aktiva frågan om finansieringsstruktur, det vill säga att låna pengar eller ta in pengar från ägarna, blandas med den passiva finansieringen av verksamheten med till exempel leverantörsskulder. Man kan i nästa steg fråga sig om denna kan tänkas skilja sig mellan män och kvinnor. Den moderna forskningslitteraturen är endast ett par googlesökningar bort och näringslivskunniga debattörer torde med lätthet kunna identifiera och ta med de mest grundläggande förklaringsfaktorerna.

För det tredje är valet av utfallsvariabel problematiskt. Måttet "vinstmarginal" tar inte hänsyn till hur stor företagets balansräkning är. Företag med stora balansräkningar – såsom de som sysslar med råvaruäring och tung produktion – tenderar att ha högre marginaler i finansiella analyser. Om män dominerar på vd-posterna i företag med stora investeringar kommer vinstmarginalen att vara högre, utan att det beror på vd:s kön. Att enbart justera analysen för den genomsnittliga vinstmarginalen på den mest aggregerade branschnivån löser knappast detta problem.

Debatten om kvinnors representation på högre positioner i näringslivet är nödvändig och vi håller med Thand Ringqvists om att den ensidiga fokuseringen på börsbolagens styrelser är olyckligt. Enligt forskningen utgör negativa föreställningar om kvinnors förmågor och lämplighet för ledande positioner ett viktigt hinder för ökad jämställdhet i näringslivet. Därför är det också extra viktigt att statistiska analyser är väl genomarbetade så att vi inte felaktigt tillskriver skillnader i olika företags prestanda till ledningens könstillhörighet.

Karl Wennberg, docent, Handelshögskolan i Stockholm och Ratio

Johanna Rickne, ek dr Institutet för näringslivsforskning och Columbia University

Tomas Hjelström, ek dr Handelshögskolan i Stockholm